
MET LEEGE HANDEN.

door

NANNIE VAN WEHL.

Een soirée ter eere van een bruidspaar, in het gezellige, intieme zaaltje daar op de Nieuwe Gracht. De gasten zitten in groepjes, keifners gaan rond met groote bladen, vol kopjes thee, kleine blaadjes met roombannetjes en suikerschaaltjes.

De gesprekken zijn nog heel intiem en vertrouwelijk; alsof men thuis zat in de serre, met zijn vier-tjes of vijfjes, in plaats van hier in groot gezelschap.

Een heerlijk uurtje, zoo'n eerste uurtje! Waarin is het genot van zoo'n soirée anders gelegen, dan in het samenzijn met gezellige, bekende, vertrouwelijke menschen? En dat genot neemt af, naarmate de avond wordert. Want dan komt de joolstemming, die rare stemming, waaraan ieder meedoet voor de anderen en niemand meer echt geniet en ieder er zich over verwondert, dat zijn buurman er uitziet of hij zich amuseert, en dan ook een geanimeerd gezicht zet, om geen kniesoor te lijken? Wel, dat zijn kwellingen, die latere soirée-uren! Onder een dekmantel van logen, een schitterenden, bontgekleurden dekmantel sleepen de uren zich voort. Dat er toch nooit eens iemand is, die

met forschen greep het kleed wegtrekt en de sluipende uren in hun armoede laat zien! En zegt: „Ieder van ons doet mee voor de anderen — en niemand heeft den rechten zin — en alle opofferende pogingen zijn zonder resultaat, omdat sikeen zich opoffert.”

Maar zulke menschen met forsche handgrepen blijven heelemaal van een soirée weg en de soirées zullen dus wel in de mode blijven, zoo dolgezellig in het begin, zoo vol van zelfopoffering, leeg van verveling in de latere uren.

Alleen wie wat aan filosofie heeft gedaan, die heeft de uren niet al te leeg en armoedig te voelen. Die deelt zich in tweeën. Eén deel blijft meedoen voor de anderen, en lijkt geamuseerd en verwondert zich over zijn buurman — het andere deel peinst en beshouwt en vult de uren, gelijk in mooie slapeloze nachten.

Aan een der tafeltjes hielp de dame haar cavalliers met hun thee. Haar slanke vingers grepen de suikertang en zacatjes zonken de klontjes weg in de kopjes, die men haar voorhield. Toen schonk ze behoedzaam melk, hier een dropje — daar een wolkje. En de heeren volgden elk harer bewegingen, die prettig om aan te zien waren, sierlijk en handig.

Toen zette ze zich neer in haar fauteuil en ze voelden zich allen heel welbehagelijk met den geurigdampenden kop thee in de handen, het helle gloeilicht, het zachte gonzen der stemmen om hen heen, in het vooruitzicht van een uurtje ongestoord babelen met hun vijven.

Strakjes zou de jonge dame aan 't filosofieeren gaan. Daarom had ze daarnet al gezegd, dat het haar niet schelen kon, hoe laat 't werd. Maar nu was ze er nog geheel bij, en in haar heldere oogen straalde de vreugde van het weerzien van vier goede vrienden. En de vier goede vrienden glimlachten haar toe, omdat ze haar weer zagen en omdat ze zoo mooi en elegant was, met zulk een rustige waardigheid in al haar manieren.

Toen noemde de een tegen den ander een naam. En de derde schrikte even op, zag naar het meisje.

Maar zij, volmaakt rustig, mengde zich in het gesprek, met gewone belangstelling, zooals men toont voor ieder dien men kent, voor zijn wel en zijn wee, — Ach, waarom zou ze niet? Die geschiedenis was al zoo lang geleden — en het gonzen der stemmen, het stralen van het gloeilicht, het geuren der bloemen, het weten dat ze bewonderd werd, dat alles verhinderde het teruggaan tot het verleden. — Soms, alleen op haar kamer, als het een of ander dien naam voor haar geest terug riep, dan voelde ze nog weleens, dat haar blik somber werd, en haar voorhoofd zich rimpelde en dan schrijden de oude litteekens, en dan schreide ze van woede, om wat hij haar geleerd had.

Maar nu zei ze kalm: „Ja, hoe is 't? Zullen we Albert van Geuns vanavond nog zien? Of is hij nog niet wel genoeg?”

«Hij komt stellig!» verzekerde Donkers. «Maar ik vind hem niet wel genoeg — hij ziet er nog heel slecht uit, — Zoo'n ziekbed van maanden, dat blijft je niet in de koude kleren zitten.»

«Nee, waarlijk niet!» antwoordde ze luchtig en presenteerde gebak uit een kristallen schaal met zilveren hengel. «Wat heeft je arme mama niet een werk gehad, om haar bronchitis te boven te komen! Hoe is het nu met haar?»

«Goed, doch ik vrees dat de kinderen van mijn zuster, die bij ons logeeren, haar te veel vermoelen. Zulke drukke bengels heb ik nog nooit gezien. Verbeeld je, wat ze me vanmiddag weer uithaalden.»

En hij begon een heel verhaal, waarnaar ze allen luisterden met zachte schaterlachjes, omdat het zoo kluchtig was. Terwijl voelde het meisje voortdurend de oogen van Frans Rader op zich rusten met innigen blik, en ze voelde voortdurend, dat zij allen haar bewonderden en lief en mooi vonden.

Toen ging ze aan het filosofheeren, als was het nog vroeg.

«Malle, malle jongen, dacht ze met een soort van moederlijke bezorgdheid. „Wat laat ik er jullie nu toch vreeselijk inloopen! Jullie denken, dat je een lief meisje voor je hebt, een onschuldig schepseltje, dat vroeger, vroeger welereits zoon beetje verliefd is geweest op Albert van Geuns — en hij op haar. En toen is het afgegaan, niemand weet waarom. Ach zoo maar, we bevielen elkaar niet, nietwaar mijn lieve kinderen?»

Dat is al drie jaar geleden. En nu vertellen jullie me, dat Albert ziek is geweest — bronchitis — meenen jullie nu waarlijk, dat ik dat geloof? Ach, jullie kunnen niet veronderstellen, dat ik wel beter weet, dat ik daarginder in Leiden, wel andere noten omtrent hem heb hooren kraken — en drie jaar geleden dan!»

De glimlach verliet haar gelaat. Ze maakte een onrustige beweging in haar stoel. Want ze ging toch naar het Verleden terug. Doch Donkers vertelde net van dien vreeselijken tijd, dien ze doorgemaakt hadden, toen hun moeder hen dreigde te ontvalen, en Nina behoefde dus niet meer te glimlachen.

O, jongens, wat laat ik jullie erin loopen! Wat een ellendige huichelaarster ben ik! En ik kan toch niet ginder op het tooneel gaan staan — en zeggen: Jullie vergissen ja in Nina Verlaan! Drie jaren geleden was ik bijna, bijna verloofd met Albert van Geuns. Mijn laatste woord moest ik nog zeggen, en ik had hem lief met al de innigheid van mijn arm, verweesd, achttienjarig hart. En toen kwamen ze me zeggen, dat ik wel eens informaties mocht gaan nemen naar meneer van Geuns.

«Toen heb ik informaties genomen — neen, ik ben ze zelve gaan halen, gaan zoeken — En toen heb ik alles geleerd, alles! Hoor je dat, Frans Rader, jij hermiet, die me met je goede trouwe oogen zoo aan zit te staren? Je bent vier jaren ouder dan ik, en een man van fortuin, een man, voor wien de wereld openligt! Maar ik zou je aardige dingen kunnen vertellen, jongenlief, waar jij nog geen basef van hebt. En allerminst heb je er besef van, dat zulke aardige dingen kunnen huizen achter een hoog blank voorhoofd, zonder rimpels — daar heb je 't immers altijd over, Frans Rader! Ik vind be-

vroren bloesems onsmakelijk om te zien — mijn hart en mijn ziel zijn zulke bevroren bloesems, bah!»

Frans zag haar verbleeken en het hoofd afwenden. Ze was te ver den weg naar het vale Verleden opgegaan. Hij, meenende dat ze nog verder terugging, tot den dood harer moeder, hij stoorde het verhaal van Donkers, dat over een doodzieke moeder handelde en zeide:

«Kunnen wij nog niet wat thee bemachtigen? Ik versmacht!»

Een uur later, toen het gezelschap samengesmolten was tot een geheel en de joolstemming begon, trok Nina zich wat terug in de donkere serre, om vandaar de menschen in de helverlichte zaal te bespieden, en te bestudeeren, en uit te lachen.

Toen zag ze Albert van Geuns de zaal binnen komen.

Ze ontstelde zoo hevig, dat ze in een fauteuil neerzank en lang het gelaat in de handen moest verbergen, eer ze den moed weer had hem aan te zien.

O, ze had 't wel gehoord, ze had 't wel geweten, dat hij ziek was geweest, «van, 't ongeregeid leven!» En ze had het zelf nagezegd, met een vulgairen klank in haar stem, die Frans Rader tot bloedens toe zou hebben gekwetst, als hij 't had kunnen hooren. Maar nu zei ze niets meer en zeker niets meer op zoo vulgair, onnaeedoogen den toon.

Want die daar binnenkwam, was zwaar ziek geweest, had met zijn gezondheid en zijn kracht, ook met zijn mannelijke schoonheid, de lichtzianigheden van zijn jeugd betaald.

Ja, zóó was 't. Zóó zou ze het voortaan denken en zeggen.

Zijn hooge, fiere gestalte was gebogen; diep lagen de donkere oogen in hun kassen, en loodblauwe kringen waren daaronder, door doodspijn getrokken met gloeienden, looden vingertop.

Toen zag ze weer op en volgde hem met haar blikken, nu hij de gansche zaal doormoest om naar den gastheer te gaan. Ze zag, dat de gasten over hem spraken, hem meewarig en verschrikt aanzagen.

Geen verachting zag ze. Een uur geleden zou ze, indien men haar verteld had, dat Albert van Geuns zonder verachting ontvangen was geworden, gezegd hebben in haar bitterheid: „Natuurlijk, want dan konden ze wel aan het verachten blijven. Dat weet ik 't beste. Wijs me de lui, die niet zijn als hij!»

Maar nu dacht ze: „Betaald. Ja, 't is al betaald. En de prijs is hoog genoeg geweest!»

Toen voelde ze haar hart nog meer verzuchten. En in de eenzaamheid ging ze snel, snel, zoo snel dat haar harter van joeg, den weg terug, naar het vale Verleden. — nog verder, naar 't liederlijk Verleden.

En ze hoorde, net als vroeger, haar stem, die in de eenzaamheid tot hem sprak, met zoo schoonen, innigen klank, als een stem alleen maar hebben kan als niemand luistert: ...

Zeg me, mijn kind, jij die geweest bent in het dal der doodschaduwen — wat heb je daaruit meegebracht?

Hoe is 't je daar geweest, mijn jongen? O, louterend, nietwaar? 't Kan wel niet anders dan louterend zijn, mijn jongen, mijn jongen, nu zijn je schulden betaald en je hart is gelouterd, mijn lieveling, wat heb je nu voor mij meegebracht uit het dal der doodschaduwen?"

Ze boog zich voorover om te hooren, wat hij tot den gastheer sprak.

En zelfs haar oogen, die niets dan betaling en loutering wilden zien, zelfs haar oogen zagen hoe onverschillig het lachje om zijn ingevallen mond was.

En zelfs haar ooren, die zóó wachtten op klanktinten van ernst en dankbaarheid, omdat 't al betaald was — zelfs haar ooren konden niet anders hooren dan een banale onverschillige versieten stem, die heesch krijgschte: „Parbleu, 't is maar net op het kantje af geweest — maar u weet wel, nietwaar — onkruid vergaat niet — Magere Hein heeft zijn wissel op me geprolongeerd — 't is hier nog een te beste boel, weet u."

De beide mannen zagen elkander aan met een blik van begrijpen. Toen lachten ze.

Nina bracht haar hand aan de lippen, de palm van haar rechterhand. En evenals in dat vreeselijke uur, nu drie jaar geleden, toen ze een woede in zich voelde stijgen, zóó groot, dat 't haar krankzinnig zou gemaakt hebben, indien ze die woede geen uitweg had kunnen geven, evenals toen klemden haar kaken zich om de warme blanke hand en ze voelde haar scherpe tanden langzaam aan, langzaam aan dringen in het zachte vleesch, heel, heel diep, tot het bloed in de wondjes opwilde, dat ze het proefde, en ze zich zoo folterende pijn aandeed, dat gansch haar bewustzijn daarop gericht was.

Met haar tanden nog in het vleesch haalde ze diep en verlicht adem.

Zoo, nu was 't weer goed. Nu kon ze strake weer bij Frans Rader zitten en zich mooi en waardig laten vinden. En mocht ze — den schooier — tegen 't lijf loopen, bah! daar draaide ze haar hand niet voor om, immers. Die oude geschiedenis was al zoo lang, lang geleden, dat was ze haast vergeten. Wie kan alles onthouden.

Ze bond haar zakdoek stijf om de hand, die had moeten boeten. Rode vlekken drongen door het batist, en ze wreef en depte het bloed weg en maakte haar zakdoek ontoonbaar.

Maar 't was toch lang zoo erg niet als drie jaar geleden. Toen waren de wondjes gaan ontsteken, alsof een giftig dier haar gebeten had. Ach, dat was ze immers geweest, een giftig dier, vergiftigd door het lieve Leven, de blijde Wereld.

Maar Nina, welk jong meisje kruipt er nu in haar eentje weg op een soiree, vroeg Frans Rader vriendelijk.

„Wel, ik!" antwoordde ze opgewekt. „Ik sta hier, en lach den boel uit, en amuseer me dol!"

„Straks begint het dansen. Mag ik de Polonaise, Nina."

„Wel ja — maar wacht, ik zal even mijn handschoenen weer aandoen."

„Nu al — ze beginnen nog niet dadelijk."

„Maar ik wil dadelijk deftig zijn —" en ze schoof den langen handschoen aan, voorzichtig over de wondjes heen.

En avant pour la Polonaise!

Daar wandelen de paren zachtjes babbelend over den parketvloer, wachtend tot de figuren zullen beginnen. Albert van Geuns heeft ook een dame, een heel jong meisje, dat met haar vriendelijke oogen haar cavalier zoo nu en dan innig medelijdend aanziet. Ze heeft gehoord, dat hij pas zoo vreeselijk ziek is geweest — aan de longen — en dat hij alleen gekomen is, omdat de bruijom zulk een goed vriend van hem is — 't is zijn eerste uitgang. Al haar doen teekent haar eerbied voor wat tot haar gekomen is uit het dal der schaduwen des doods.

Van Geuns heeft Nina nog niet gesproken. Ze zat in de serre al den tijd dat hij zijn complimenteertour deed.

Nu beginnen de figuren, het *changez de dames*. En Nina ziet hem langzaam naderen van dame tot dame. Straks zullen ze tegen over elkaar staan, en ze zal zijn dame zijn.

Nina maakt haar passen met grooten ernst. De oude heeren vinden, dat ze danst, zooals men dat in den goeden ouden tijd deed; niet zoo maar voor 't pretje, huppelend en springend en de figuren verwarrend, maar rustig, nadenkend, volmaakt.

Menigeen ziet om naar haar slanke, rijzige gestalte in het langsleepende witte gewaad, trachtten blik te werpen op het regelmatige, even blozende gelaat met de groote, heldere blauwe oogen. Ze danst rustig, gelijkmatig, met ernst in haar oogen. Maar de oude heeren vergiessen zich als ze meenen, dat haar ernst den dans geldt, — die geldt den welkomstgroet voor een cavalier, die daar nadert.

„Zoo — ben jij dus terug. Geweest in het dal der doodschaduwen, nietwaar? En wat heb je wel meegebracht? Niets, niets — natuurlijk niet. Zouden jou handen zich mogen uitrekken naar al het goede, het heilige daar? Waarom mocht jij er toch heen, jij schoolert, boemelaar — jij, die toch met leege handen terug moest komen?"

Nu komt hij voor haar, met een buiging. Ze ziet hem vol nieuwsgierigheid aan, of hij niet ontroerd zal wezen, of beschaamd.

Ja, een gekkinne is ze, dat zal ze wel altijd blijven. Want er is immers niets, niets te lezen op het uitgeteerde gelaat voor haar?

Doch zeggen doet hij toch ook niets, dat is de eenige onderscheiding, die hij haar bewijst. En als ze al niet tweemaal de plank zoo ganach en al had misgeslagen omtrent zijn gevoelens, dan kon ze daar desnoods uit opmaken, dat hij toch maar niet voor haar trad, als voor al die anderen.

Ze geven elkaar de hand, in de figuur van den dans. En ze zegt: „Zoo! Ben je daar! Je bent flink ziek geweest, há! Ik weet 't van Rovers, dus — ik weet alles. 't Is jammer, dat je niet gestorven bent."

„Och," antwoordt hij schouderophalend. „Je kunt gelijk hebben. Ik, voor mij, kan best begrijpen, waarom ik niet doodgegaan ben. Dat's maar niet voor iedereen weggelegd. 't Is een hooge, heilige instelling, daar mag de klad niet inkomen."

Hij meent, wat hij zegt, maar 't is hem een onverschillige waarheid. Dan maken ze een stomme buiging voor elkaar en de figuren wisselen.

En als ze Frans Rader weer op haar ziet toetreden, blijde, dat nu de praatdans begint, dien ze hem heeft beloofd, zegt ze, de oogen rustig in de zijne, haar stem hard en snijdend, dat Frans haar nu toch eindelijk zal leeren kennen:

„Ik sprak van Geuns daarnet. Hij is niet teruggekeerd uit het dal der doodschaduwen — hij is er uitgeworpen — zelfs de Dood wierp hem uit."

„Mijn hemel — Nina"....

„Ach jongen, beste jongen, ik ben geen kind meer!"